

FORMÁDI KATALIN¹ – HUNYADI ZSUZSA² – KOPPÁNY KRISZTIÁN³ – NÉMETH SZILÁRD⁴ – SOLT KATALIN⁵ – ZSIGMOND SZÁVA⁶

Évszázados hagyományok őrzése gasztfesztivál keretében – avagy a Csabai Kolbászfesztivál

Absztrakt

A tanulmány célja a Csabai Kolbászfesztivál társadalmi és gazdasági hatásainak elemzése, bemutatása esettanulmány formában. Az esettanulmány szerkezete öt részre tagolódik: a fesztivál általános bemutatása, a látogatói kérdőíves vizsgálat elemzése, a lakossági kérdőíves vizsgálat elemzése, a fesztivál gazdasági hatásainak bemutatása, valamint a jövőbeli fejlesztési irányok.

Az esettanulmány szekunder és primer adatgyűjtésen alapul, amely a Budapesti Gazdasági Egyetemen 2017-ben kezdődött EFOP-3.6.1-16-2016-00012 kódszámú „*Innovatív megoldásokkal Zala megye K+F+I tevékenysége hatékonyságának növelésért*” című Európai Unió finanszírozású projekt keretében a Fesztiválgazdaságtani Kutatócsoport együttműködésében valósult meg.

Kulcsszavak: Kolbászfesztivál, gasztfesztivál, Csabaikum, hagyományőrzés, fesztiválok társadalmi és gazdasági hatása

¹ Pannon Egyetem, Marketing Intézeti Tanszék, egyetemi docens formadi.katalin@gtk.uni-pannon.hu

² Budapesti Gazdasági Egyetem, tudományos munkatárs, hunya322@gmail.com

³ Széchenyi István Egyetem, Nemzetközi és Elméleti Gazdaságtan Tanszék, egyetemi docens koppanyk@sze.hu
Budapesti Gazdasági Egyetem, tudományos főmunkatárs, koppany.krisztian@uni-bge.hu

⁴ Budapesti Gazdasági Egyetem, Menedzsment Tanszék, főiskolai docens nemeth.szilard@uni-bge.hu

⁵ Budapesti Gazdasági Egyetem, professor emerita, solt.katalin@uni-bge.hu

⁶ Budapesti Gazdasági Egyetem, Menedzsment Tanszék, adjunktus zsigmond.szava@uni-bge.hu

1. A Csabai Kolbászfesztivál bemutatása

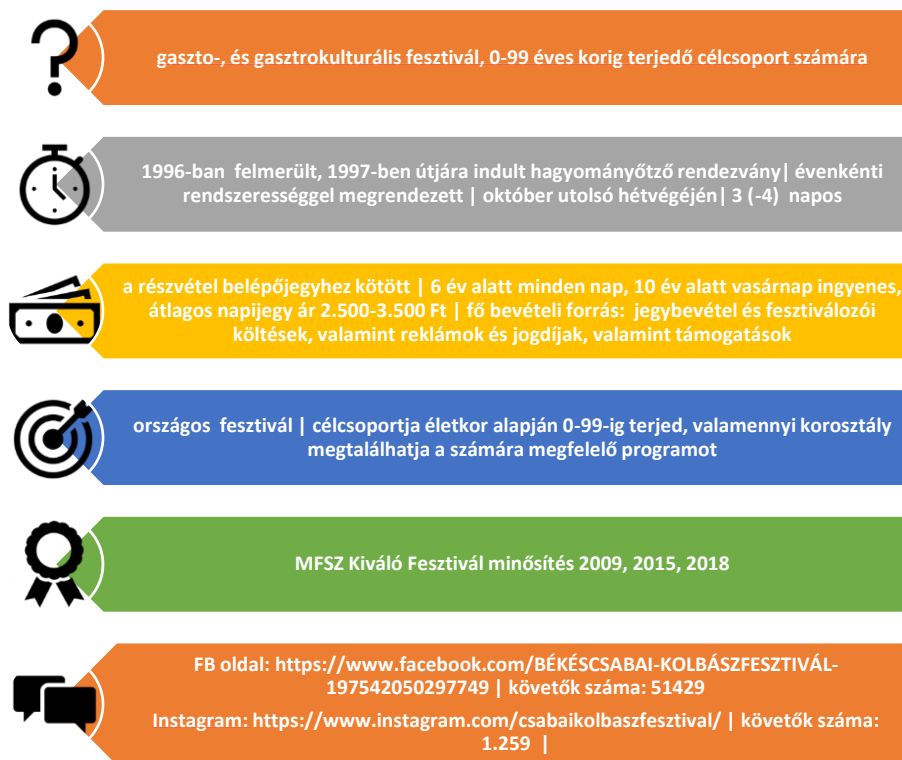
Békéscsaba és a régió országszerte ismert a sertésnyésztés-, és feldolgozás területén végzett évszázadok óta tartó munkájáról, különös tekintettel húzótermékéről, a Csabai Kolbászról. Több, mint húsz évvel ezelőtt a gasztrofesztiválok Magyarországon történő meghonosodása során vetődött fel az ötlet, hogy Békéscsaba, a kolbász fővárosa is otthont adhatna egy ilyen típusú, hagyományőrző rendezvénynek.

Az ötlet 1996-os körvonalazódását követően, az első fesztiválra 1997-ben került sor. Azóta, október utolsó hétvégéjén, minden évben megrendezik a kolbász háromnapos ünnepét, ami legismertebb és legjelentősebb gasztrokulturális rendezvényévé nőtte ki magát az évente jellemző 60-70.000 látogatójával. Az évek során a fesztivál programjában nemcsak a kolbász körüli ünnep, hanem a kapcsolódó kulturális rendezvények, koncertek és egyéb, a gasztronómiához nem, vagy kevésbé kapcsolódó események is helyt kaptak. A program középpontjában továbbra is a kolbászkészítés és kolbásztöltés áll, de a könnyűzenei koncertek, az egészségszűrés, a kézműves foglalkozások és vásár, vagy a gyerekek számára programba emelt bábszínházi előadások is tarkítják a fesztivál kínálatát. A programkínálat kezdetben a 30 és 60 év közötti korosztályt célozta, azonban az eseménypaletta bővülése a célcsoport kiterjesztését is magával hozta, mára pedig bátran kijelenthető, hogy a 2013 óta hungaricumnak számító Csabai Kolbász és a hozzá kapcsolódó fesztivál 0-99 éves korosztály számára egyaránt kínál felejthetetlen szórakozási és kikapcsolódási lehetőséget (www.csabaikolbaszfesztival.hu). A fesztiválon minden megtalálható, ami egy népiünnepély sajátja. Van vidámpark, kirakódó vásár, szakkiállítás, színpadi program és sok tízezer látogató. A hazai gasztrokulturális fesztiválok közül kiemelkedik nézőszámával és szakmai programjával (www.csabaikolbaszfesztival.hu).

1.1. Fesztivál jellemzői

Az alábbiakban a Csabai Kolbászfesztivál jellemzőit mutatjuk be az 2. ábrán keresztül, amelynek struktúrája illeszkedik az alábbi felsoroláshoz: (1) a fesztivál típusa, (2) a fesztivállal kapcsolatos időbeli horizontok, (3) a fesztivál üzleti modellje, (4) a fesztivál célcsoportja, (5) a fesztivál minősítései és (6) elérhetőségei.

1. ábra: A Csabai Kolbászfesztivál jellemzői

Forrás: Saját ábra

2. A látogatói megkérdezés eredményei

2.1. Módszertani háttér

A fesztivál látogatóinak összetételét, főbb demográfiai jellemzőit, azaz nemét, életkorát, iskolai végzettségét és lakóhelyét kétféleképpen is mértük a 2017-ban megvalósult adatfelvétel során. Amellett, hogy a közönség számára készített, a fesztivállal kapcsolatos véleményeket feltáró „közönség” kérdőíven szerepeltek ezek a fontosabb demográfiai adatok, egy külön „demográfiai” kérdőívvel is dolgoztunk, melyek sok embertől, gyorsan lekérdezhetők, és csak ezeket a demográfiai adatokat tartalmazta. Így elértük, hogy a fontos alapinformációk a látogatók nagy számáról álljanak rendelkezésre. Összesen 424 demográfiai kérdőív készült el, a hosszabb, közönség kérdőívből pedig 321. A Csabai Kolbászfesztivál esetében a két kérdőív demográfiai adatai között nem volt lényeges különbség, így nem kellett súlyozással korrigálni a hosszabb kérdőív adatait.

2.2. A fesztivál közönség összetétele, demográfiai jellemzői

A felmérés alapján a fesztivállátogatókat közel hasonló arányban (fele-fele) alkotják nők és férfiak. A 14 év feletti közönség átlagos életkora 44 év. A 14-24 évesek aránya 12%, a 25-34 éveseké 17%, és a 35-50 éveseké 38%. Az 50 év feletti aránya egyharmad. A közönség életkora az elmúlt 10 évben az idősebbek felé tolódott el, míg 2007-ben⁷ a 35 év alattiak aránya 40%, az ennél idősebbeké 60% volt, addig 2017-re a fiatalok aránya 30%-ra csökkent, a 35 év felettié pedig 70%-ra nőtt. Legnagyobb változás a 35-50 évesek arányában történt; 11 százalékpontos növekedést találtunk. Ennek hátterében állhat a jegyárak emelkedése.

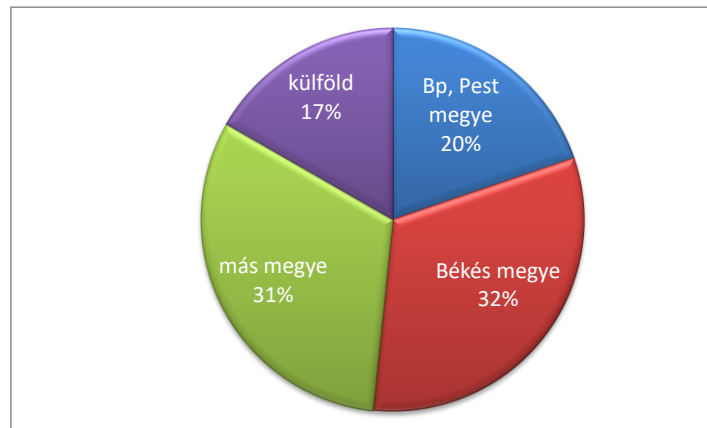
A megkérdezettek között mindössze 7% az alapfokú végzettséggel rendelkezők aránya, a középfokú végzettségűek képezik a közönség több, mint felét (54%) a felsőfokú végzettségűek pedig a közönség egyharmadát. A még tanulók aránya 6%. Az elmúlt tíz évben nőtt a közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező látogatók aránya: 2007-ben 68%, 2017-ben ez a részarány 87% volt. Az alacsony végzettségűek arányának csökkenéséhez az is hozzájárulhatott, hogy a fesztiválra ma már belépőt kell váltani, ami az alacsonyabb iskolázottságú emberek számára nagyobb arányban jelenthet visszatartó erőt, mint a magasabb társadalmi státuszú emberek számára.)

A Csabai Kolbászfesztivál zömében a turistáké. A Békés megyeiek aránya egyharmad, fele az ország más megyéiből érkezett (ezen belül 20% a fővárosból ill. Pest megyéből), a külföldiek aránya közelíti a 20%-ot. Az elmúlt 10 évben a helyiek aránya jelentősen csökkent, hiszen 2017-ben 32% volt csupán a Békés megyei. A Pest megyeiek magas arányát indokolhatja, hogy 2017-ben Érd, illetve Etyek kitüntetett szerepet kapott a fesztiválon, így a távolabbról érkező közönség is nagyobb mértékben képviseltette magát a szokásosnál.

Az elmúlt tíz év során duplájára nőtt a külföldiek aránya: a 2007-es kutatás még 8%-ról számol be, 2017-ben már 17%-ot tesz ki az országhatáron kívülről érkezők aránya: legtöbben Romániából (a teljes közönség 8%-a) illetve Szlovákiából (a teljes közönség 6%-a), Ukrajnából a vendégek 2%-a, Szerbiából 1%-a érkezett, míg viszonylag magas számban képviseltették magukat a nem Németországban élő magyarok (6%).

⁷ A 2007-es felmérés adatait Dr. Ambrus Zoltán bocsátotta rendelkezésünkre. A 2007-es hatástanulmány a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus módszertani útmutatásával készült. Érdekes megjegyezni, hogy az akkori kérdőívet, a kérdés és az adatfeldolgozás módszertani ajánlásait is e tanulmány egyik szerzője, Hunyadi Zsuzsanna készítette, akkor még a Lektorátus munkatársaként.

2. ábra: A Csabai Kolbászfesztivál közönségének lakóhely szerinti megoszlása

Forrás: Saját ábra

A közönség kétharmada (67%) kifejezetten a fesztivál miatt érkezett Békéscsabára. A közönség 20%-a, a városban, illetve a környékén lakik, 2-3%-a rokonlátogatáson, vagy üzleti úton volt, vagy éppen üdülési céllal tartózkodott a fesztivál ideje alatt Békéscsabán. Feltehetően a rokonlátogatók, illetve az üdülők egy része sem véletlenül látogatott ezen a hétvégén a városba, és bár külön kérdésünk nem utalt erre, de nem tűnik túl bátor feltételezésnek, hogy a kolbászfesztiválnak is szerepe volt abban, hogy éppen ezeket a napokat töltötték Békéscsabán.

3. ábra: A Békéscsaba és a fesztivál látogatásának apropója (n=319)

Forrás: Saját ábra

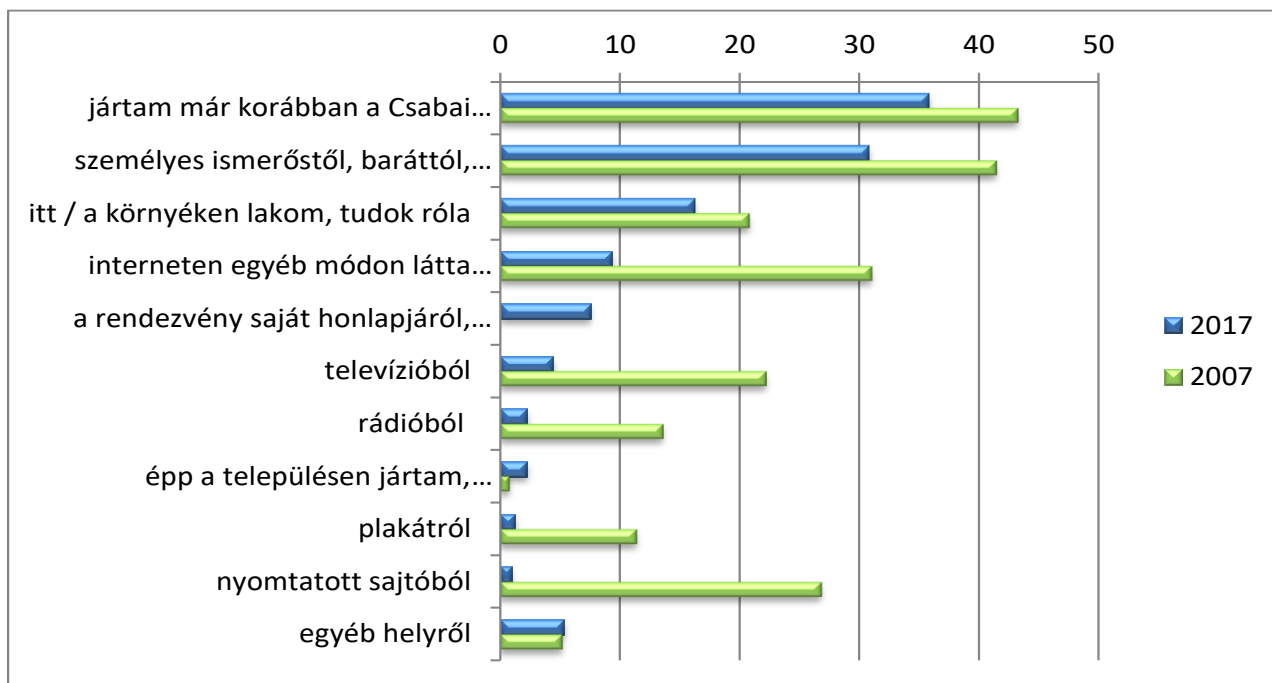
2.3. Fesztivál látogatási szokások, információ forrás

A közönség 40 százaléka 2017-ben járt először a fesztiválon, 25% másodszor, vagy harmadszor. A válaszolók átlagosan negyedik alkalommal voltak jelen. Különbség van a helyiek és a távolabbról érkezők látogatási gyakorisága között: míg a helyiek hetedszer-nyolcadszor, addig a budapestiek, ill. a Pest megyeiek másodszor (2,0), a más megyékből érkezők negyedszer (3,8), míg a határon túliak szintén másodszor (2,3) voltak jelen a fesztiválon.

Mivel a közönség zöme vagy járt már korábban a fesztiválon, vagy helyi, környékbeli lakos, így az informálódás a közönség kb. fele számára főleg saját tapasztalon, ismertségen alapul. Nagy szerepe van a szóbeszédnek is, a közönség egyharmada személyes ismerősétől, barátjától (is) hallott a rendezvényről, az ő ajánlásukra látogatta meg a fesztivált. Más információforrás jelentősége ezeknél jóval kisebb, mind a hagyományos média, mind az internet a teljes közönségen belül 10% alatti arányban van jelen. A televízió, a rádió és a nyomtatott sajtó már az 5%-os arányt sem éri el 2017-es fesztivál esetében.

2007 óta látványos átalakuláson ment át az információ források használata. Ebben annak is van szerepe, hogy már a huszadik megrendezés nagyobb hírnevet, ismertséget jelent, mint a tíz évvel korábbi, fiatalabb fesztiválé, de szerepe van az általános tájékozódási módok változásának is. Általánosságban megfigyelhető, hogy a fesztiválok többségénél jelentősen csökkent az elektronikus és a nyomtatott sajtó, ill. reklámhordozók szerepe és felerősödött a saját honlap, illetve az interneten elérhető információk fontossága, kiemelt fontossággal pedig a közösségi média. A Csabai Kolbászfesztivál esetében érdekes módon az internet és a saját honlap is - mint információs forrás - kis arányban van jelen.

4. ábra: *Információforrások arányának átalakulása a Csabai Kolbászfesztivál esetén*

Forrás: Saját ábra

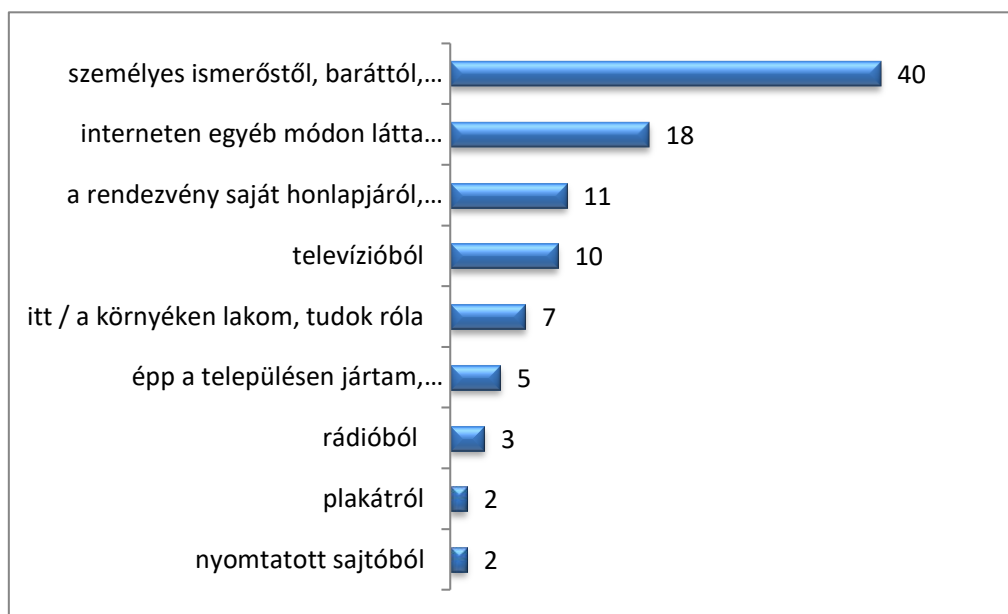
Az információforrások hatékonyságát az első alkalommal látogatók válaszai jobban érzékeltetik, mint a sokadszori látogatóké, akiknél inkább emlékeztető, figyelemfelhívó funkciót tölthetnek be a reklámok. Az első alkalommal látogatók is többféle csatornán keresztül tájékozódnak: 40%-a szóbeszéd útján (is), 11-18%-a a fesztivál saját honlapjáról ill. más internetes megjelenésen keresztül (is) értesült a rendezvényről. A hagyományos médiából (is) 2-10% tájékozódott.

A fesztivál látogatását legnagyobb arányban a közösségi együttlét motiválja: a közönség kétharmada a barátokkal szeretne együtt lenni, kikapcsolódni, szórakozni. E mellett természetesen a csabai finomságok és a különböző hozzájuk kapcsolódó programok is vonzóak. Összességében a közönség 43%-a a finomságok (36%), és/vagy a verseny (13%) és/vagy a termékek vásárlása (11%) miatt érkezett Békéscsabára.

A közönség átlagosan két napon vett részt a fesztiválon, a többség szombaton és vasárnap. Az átlag mögött meghúzó arányok a következők: 60%-a egy napon, 13%-a két napon, 15%-a három napon és 12%-a mind a négy napon részt vett az eseményen. A külföldiek kevesebb ideig – átlagosan 1,3 napig tartózkodnak a fesztiválon, míg a hazai vendégek – mind a Békés megyeiek, mind az ország más megyéiből érkezők, két napig. Ennek oka feltehetően az lehet,

hogy a határon túlról érkezett külföldi vendégek, mivel közel laknak Békéscsabához, költségkímélési okból, inkább egy nap alatt megjárják a fesztivált, és nem költenek szállásra is.

5. ábra: *A Csabai Kolbászfesztiválra első alkalommal érkezők információ forrásainak megoszlása*

Forrás: Saját ábra

A Csabai Kolbászfesztivál közönségének negyede párban, másik negyede 3-4 fős családdal, társasággal érkezik, a fele pedig ennél nagyobb társasággal. A tíz főnél is nagyobb társaságok aránya 20%. Egyedül szinte senki nem keresi fel a fesztivált. A Kolbászfesztivál, jellegénél fogva, nem igazán kisgyermekes családoknak szóló esemény; a látogatók 10%-a érkezett egy vagy több 14 év alatti gyerekkel.

2.4. A fesztivál turisztikai vonzereje

A Csabai Kolbászfesztivál elsősorban turisztikai rendezvény, mint az a minta bemutatásánál ismertetésre került: a közönség kétharmada belföldi vagy külföldi turista. A fesztiválok turisztikai hatása kapcsán, az utazási költségek mellett, a turisták szállásra, étel-ital fogyasztásra, ajándékvásárlásra, valamint a különböző programokra fordított kiadásait szokás figyelembe venni.

2.4.1. Utazási és szállás költségek

A fesztiválra történő utazási módot figyelembe véve az odalátogatók kétharmada személygépkocsival érkezett Békéscsabára, míg egynegyede busszal és mindösszesen 7% utazott vonattal. Utazási költsége nem minden résztvevőnek merült fel, mivel a látogatók között akadtak utazási kedvezménnyel – pl. nyugdíjasok – rendelkezők is. Azok körében, akik nem ingyen utaztak a fesztiválra, az átlagos útiköltség 5.200 Ft volt.

A megkérdezettek 42%-a legalább egy éjszakát Békéscsabán, vagy a környéken töltött, de egynegyedük (az összes látogató 11%-a) nem fizetett a szállásért, mert ismerősnél, barátnál, rokonnál kapott ingyen szállást. A szállásért fizetők aránya a közönség mindösszesen 30 százalékát tette ki. Közülük a megkérdezettek egyharmada (29%) szállodában, negyede vendégházban/panzióban (25%) és tizede kollégiumban (9%) talált fizetős szállást. A lakást bérlők aránya 4%, a kempingben lakóké 2% volt, illetve egyéb fizetős helyen lakott további 5%. Békéscsabán a vendégek nem egészen 40%-a tudott megszállni. Legtöbben (53%) Gyulán laktak, mások Szegeden, Dobozon, Mezőberényben, Orosházán, illetve Újkígyóson találtak szállást. A gyulai vendégek fele szállodában, 38%-a vendégházban, 8% ismerősnél (ingyen) lakott. A Békéscsabán szállást találók 28%-a ismerősnél ingyen, 9%-a szállodában, 13%-a vendégházban szállt meg. Kollégiumi szállásért 26% fizetett, bérlakásért 9%, egyéb szállásért 13%. Szegeden vendégházban, illetve bérelt lakásban; Mezőberényben és Újkígyóson vendégházban; Orosházán szállodában; Dobozon kempingben, találtak a vendégek szállást.

1. táblázat *A fesztiválra látogatók szálláshelyeinek és típusainak megoszlása, valamint a típusonként átlagár (n=321)*

	Békéscsaba	Gyula	Szeged	Mezőberény	Orosháza	Újkígyó	Doboz	Átlagár
								s
szálloda	9	52	0	0	100	0	0	11.888,-
vendégház	13	38	50	100	0	100	0	4.685,-
bérelt lakás	9	0	50	0	0	0	0	4.583,-
lakókocsi kemping	2	0	0	0	0	0	100	3.333,-
kollégium	26	0	0	0	0	0	0	3.529,-
egyéb fizetős helyen	13	2	0	0	0	0	0	4.571,-
ismerősnél ingyen	28	8	0	0	0	0	0	0
Összesen	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	7.282,-

Forrás: Saját ábra

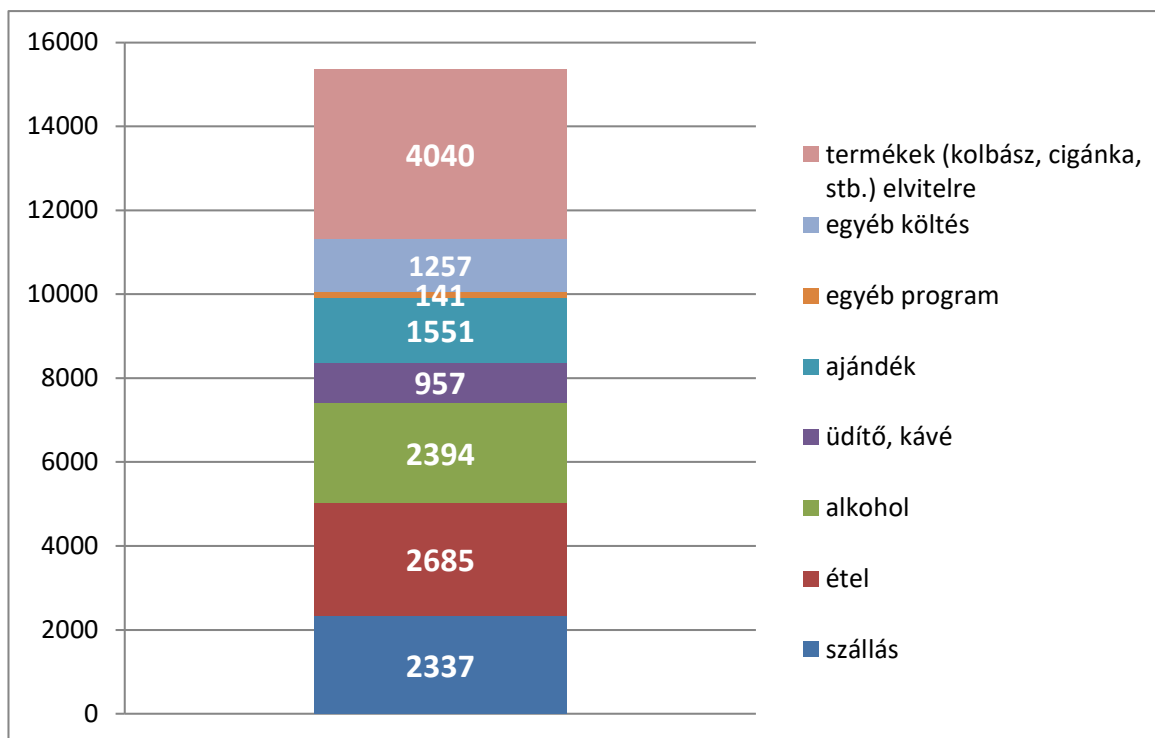
A látogatók átlagosan 7.300 forintot fizettek egy éjszakáért: szállodában átlagosan 12 ezer forintért, a vendégházakban és a bérelt lakásokban 4.600-4.700 forintért, a kempingben és a kollégiumban 3.300-3.500 forintért, az egyéb szálláshelyen 4.500 forintért tudtak vendégéjszakát venni a fesztivál vendégei. A Gyulán éjszakázók átlagosan kétszer annyit fizettek egy éjszakáért, mint a Békéscsabán szállást találók (9500 Ft vs. 4600 Ft). Ennek oka, hogy Gyulán többen laktak szállodában, ahol általában magasabbak az árak, mint a többi szállástípuson.

A szállásért fizető turisták átlagosan 2,1 éjt töltöttek Békéscsabán, vagy a közeli településeken. A fizetővendégek aránya 31%, a fesztivál miatt érkezőké 27%. Napi 25 ezer fő látogatóval számolva összesen több mint 14 ezer a fesztivál miatt a településekre érkezők által eltöltött vendégéjszakák száma, ami 7.300 Ft/éj átlagos szállás díj mellett 100 millió Ft körüli bevételt jelent a szállásadóknak, ezáltal 4,2 millió idegen forgalmi adóbevételt a szállásadó településeknek.

2.4.2. A napi kiadások összege

A fesztiválon tartózkodás teljes ideje alatt az – utazással együtt – átlagosan összesen 28.650 forintot költöttek a látogatók, ami naponta összesen átlagosan 15.400 Ft-ot jelent vendégenként. Különbség figyelhető meg aszerint, hogy honnan érkeztek a vendégek: a budapesti ill. Pest megyei vendégek 28.500 Ft-ot, a más megyékből érkezők 34.000 Ft-ot, a külföldiek 31.400 Ft-ot költöttek utazásra, szállásra, és a fesztivál ideje alatt étkezésre, ajándékokra, termékekre, programokra. A helyi lakosok, a Békés megyeiek költségei értelemszerűen valamelyest elmaradnak ezektől az összegektől, ők átlagosan 20.700 Ft-ot adtak ki a fesztivállal kapcsolatban. A 7. ábra azt szemlélteti hogyan alakulnak termékcsoportonként a napi fogyasztások.

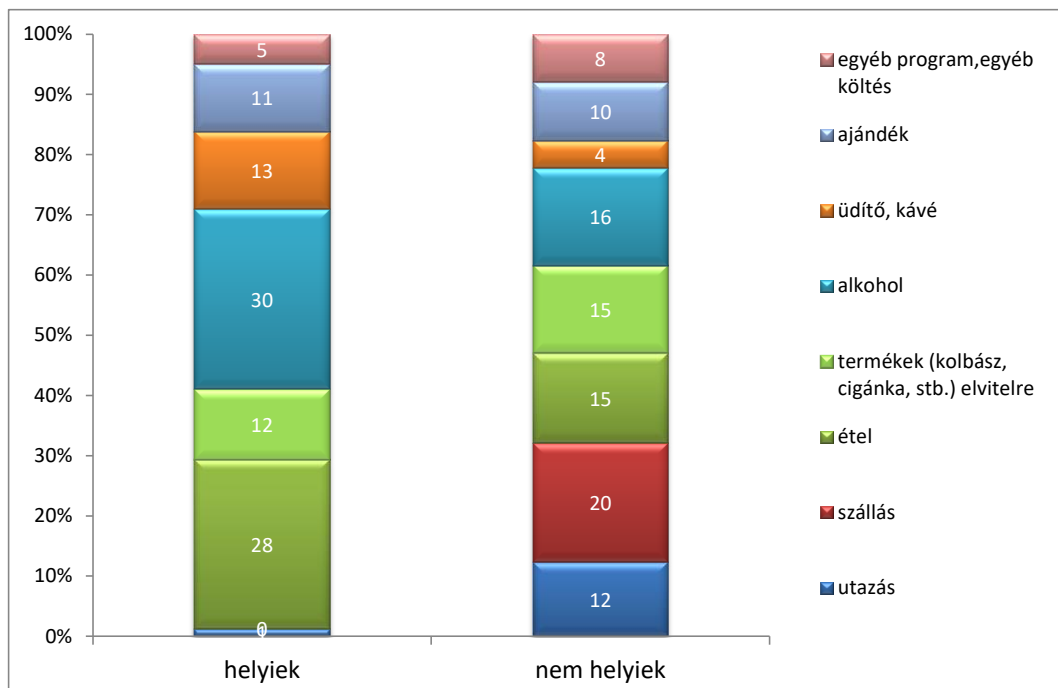
7. ábra: Termékcsoportonkénti napi vásárlások a 2017-es Csabai Kolbászfesztiválon

Forrás: Saját ábra

A kiadások szerkezetét tekintve a fesztivál ideje alatt az összes kiadás legnagyobb része (31%) ennivalóra fordítódott; ebből fesztiválon történő étkezésre (17%), a fennmaradó 14% vásárfia gyanánt, többnyire elvitelre vásárolt finomságokra. A kiadások közel egyötödét (18%) az alkohol teszi ki, 6%-át pedig alkoholmentes italokra költötték. Összességében az ételre és italra fordított kiadások adják az addicionális kiadások több, mint felét (55%), az utazás, szállás közel egyharmadát, az egyéb költségek (ajándékok, programok) pedig kb. az összes költség hatodát (17%). A kiadási szerkezet – nem meglepő módon – különbözik aszerint, hogy honnan érkeztek a vendégek: két fő csoportot, a helyi és nem helyi lakosokat megkülönböztetve - amellet, hogy az utazásra, szállásra nem kell a helyieknek költeniük – a legnagyobb különbség az alkoholra fordított arányokban látható: a helyiek az összkiadásuk közel harmadát, míg a nem helyiek kb. hatodát költötték ezen termékekre.

8. ábra: A különböző tételekre fordított átlagos kiadások aránya a helyi és nem helyi lakosok körében

Forrás: Saját ábra

A Csabai Kolbászfesztivál közönségében közel 70%-ra tehető azon „fesztiválturisták” aránya, akik direkt a fesztivál miatt érkeztek a városba (a „fesztiválturista” nem teljesen esik egybe a nem-helyi lakossal, hiszen a nem-helyiek között vannak az egyéb célból a városban tartózkodók is). Ennek a közönség szegmensnek a költségei tekinthetőek a városba érkező pótlólagos turisztikai jövedelemnek, ez képezi a turisztikai-gazdasági hatás kiszámításának az egyik összetevőjét. Napi 25 ezer látogatóval, illetve 70%-os turista aránnyal számolva, a közel 17 ezer turista mintegy 520 millió forint összes költsést generált a négy nap alatt, míg a helyi vendégek, illetve a nem kifejezetten a fesztivál miatt érkezők kiadásai összesen 200 millió forintra becsülhető.

2.5. A fesztivállal való elégedettség

Megkérdeztük a fesztivál látogatókat, hogy mi az, ami kifejezetten tetszett nekik a fesztiválon, illetve min kellene a fesztivál szervezőinek javítaniuk, melyek a fesztivál gyenge pontjai. A két nyitott kérdésre adott tipikus válaszokat a következőkben ismertetjük.

Arra a nyitott kérdésre, hogy „*Mi az, ami kifejezetten tetszik a Csabai Kolbászfesztiválban?*” összesen a megkérdezettek 78%-a (n=247 fő) válaszolt. A Csabai Kolbászfesztivál fő erőssége a jó hangulat (1); a válaszolók többsége „a vidámság, jó kedv, jó hangulat, boldog emberek, nyüzsgés, buli” válaszokat adták, az összes válaszadó 46%-a említette ezen tényezők valamelyikét, vagy akár többet is közülük. A sokféle terméket, a kolbászokat, a standok kínálatát, a kóstolókat a válaszolók 20%-a, a kolbásztöltő versenyt, a disznóvágást és a káposztafőző versenyt, valamint a koncerteket és a sokféle, színes programot 10%-13% említette. Külön hivatkozás nélkül, csak „a tökéletes, szuper, minden jó, úgy jó, ahogy van” típusú választ is több, mint 10% fogalmazta meg.

2. táblázat – A Csabai Kolbászfesztivál erősségei említési gyakoriság alapján

A Csabai Kolbászfesztivál erősségei	Említési gyakoriság
vidámság, jó kedv, jó hangulat, boldog emberek, nyüzsgés, buli	46
sokféle termék, kolbász, a standok kínálata, kóstolók, ételek, étel bemutatók, édességek, felszolgálás, boros lányok	20
tökéletes, minden, szuper	13
koncertek, sokféle zene, népzene, szlovák népzenei koncert	12
kolbásztöltő verseny, disznóvágás, káposztakészítő, káposztafőző verseny	11
sok, változatos, színes program, széles választék, átfogó jellege, van családos nap és van bulizós nap, vidámpark, minden évben van valami újdonság ételben, italban, programban	10
társaság, közösségi erő, összejönni barátokkal	7
szervezés, biztonság, tisztaság, rendezett, parkolás, átlátható a terület, szabadter, sok ülőhely, helyszínválasztás	6
italok, piák, pálinka	5

Forrás: Saját ábra

Kevesebb válaszoló fogalmazott meg kritikát (191 fő, 60%), mint ahányan pozitív dolgot tudtak felsorolni (247 fő, 78%). A megkérdezettek 60%-a talált kifogásolni valót a fesztivállal kapcsolatban. Közülük legtöbben a belépők árát sokallják, illetve azt szeretnék, ha nem lenne belépő (37%). Többen megjegyezték, hogy a belépő mellett már nem kellene külön díjat szedni például a mosdó használatáért. A parkolásra és a higiéniaira is többen panaszkodtak (14%, 10%). A helyszínek zsúfoltságát, illetve a kevés ülőhelyet, asztalt rendre 12, illetve 8% kifogásolta. A gyerekekkel érkezők a gyerekprogramok számát kevesellték (6%). A sör- illetve a borválaszték

minőségével, mennyiségével 5, valamint 3% elégedetlen. Néhányan a hangos zenét, a zenei kínálatot, a tisztaságot kritizálták, illetve jobb minőségi ételkínálat megjelenését igénylik.

Nyitott kérdés segítségével arra is rákérdeztünk, hogy milyen programokat hiányolnak a látogatók. Nagyon kevesen, mindössze 35 fő (11%), adott hangot hiányérzetének, nagy átfedést mutatva a gyenge pontoknál már megfogalmazottakkal. Hat esetben a koncertkínálatra – ismertebb és külföldi előadók, modern és retro bulik, színvonalasabb napközbeni fellépők – tettek javaslatot. Öten említették a teljes napos programkínálatot valamennyi korosztály számára, valamint a kimondottan gyermekeknek szóló kínálat bővítését, továbbá a sörkínálat kiszélesítését. A retro disznóvágás és az ízvilág kiterjesztését három, az ingyenes pálinkakóstolót két fő említette. Kapott még voksot a szilvalekvárfőző-verseny bevezetése a hölgy látogatók részére, a szemetesek számának és elhelyezésének újragondolása, a talajburkolat javítására való felszólítás, a családi belépőjegy bevezetése, hostessek alkalmazása a könnyebb tájékozódás végett és kártyás fizetés is.

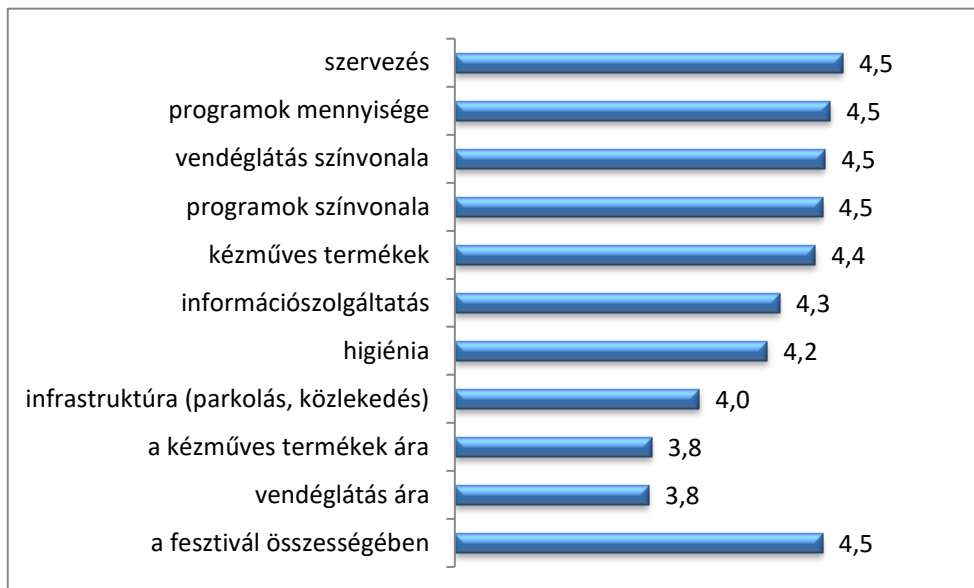
A nyitott kérdések mellett, előre megfogalmazott válaszlehetőségeket felsorolva, zárt kérdésekkel is érdeklődtünk a fesztivállal kapcsolatban: melyek voltak a kedvenc programok, illetve több dimenzió mentén kértünk tetszési pontszámokat.

Kedvenc programként a látogatók hasonló, fele-fele, arányban, az ételkóstolókat és a zenei koncerteket választotta. Az italkóstolás, a kolbászkészítő verseny, valamint az étel bemutatók 33%-36%-os említési gyakoriságot kaptak. A többi programot 10% körüli arányban választották a felsoroltakból, illetve a közönség egyhatoda nem tudott kedvenc programot megnevezni; oda megy, amire éppen kedve támad.

Az előre meghatározott szempontrendszer értékelése alapján a fesztivál összességében 4,5 osztályzatot kapott. Ezen általános értékelésen túl, a közönség több szempontból is értékelt a rendezvényt; a fesztivál műsorának tartalmi elemei mellett, a szervezést, az infrastruktúrát és a fogyasztási, a gasztronómiai szolgáltatók, valamint a vásárolók kínálatát is megkértük, hogy értékeljék a látogatók egy egytől ötig terjedő skálán, ahol a legjobb értéket az 5 képviseli.

A fesztivállal általánosságban nagyon elégedettek a látogatók, még a higiénia tényezőjével is, ami a fesztiválok nagy részénél problémát okoz. Legtöbben az árakat kifogásolták: mind a vendéglátás, mind a vásárolható termékek árával való elégedettséget a jónál alacsonyabb átlag osztályzattal rendelkezik. Ezek alapján elmondható, hogy a szervezők munkáját a szervezéstől kezdve a programkínálaton, a programok színvonalán keresztül, a tisztaságig a közönség nagy megelégedettsége kíséri.

9. ábra: A Csabai Kolbászfesztivállal való elégedettség előre meghatározott keretrendszer alapján

Forrás: Saját ábra

A legkritikusabb vendégek – hasonlóan más fesztiválokhoz – a helyiek. Négy területen szignifikánsan alacsonyabb pontszámokat adtak, mint a máshonnan érkezők: a programok mennyiségével (1), a higiéniával (2) és az árakkal – mind a termékekét (3), mind a vendéglátását (3) – szignifikánsan elégedetlenebbek, mint a máshonnan érkezők. A parkolási lehetőségek megítélésével a külföldiek elégedettebbek, mint a hazai vendégek: ebben a helyi lakosok a többi belföldi vendéggel hasonló mértékben elégedettek, e tekintetben tehát a belföld-külföld dimenzió mentén húzódik a különbség. Oka az lehet, hogy a külföldiek körében többen vannak olyanok, akik busszal érkeztek, így nem, vagy csak kevésbé érzékelhették a parkolási, közlekedési problémákat.

Az árakkal való elégedettség az idők során romlott. Azok, akik már sokadszorra járnak a fesztiválon sokkal elégedetlenebbek az árakkal, mint a kevesebbszer látogatók: a vendéglátás árával való elégedettségre a fesztiválon már tíznél többször is részt vettek 2,8-es értékelést, míg a kevesebbszer részt vettek egy egészen jobb, 3,8 átlagosztályzatot adtak. Hasonlóan ítélték meg a vásárolható termékek árát is: a kevesebbszer látogatók 3,8 osztályzata szemben a sokszor látogatók 2,7 osztályzatával. Más tekintetben (szervezés, programok stb.) nincs nagy különbség a fesztivállal való elégedettségben ritkábban és a gyakrabban látogatók között. Az elégedettségre vonatkozó kérdések közül szerepelt néhány a 2007-es vizsgálatban is. Az

eredményeket összehasonlítva nem történt lényeges változás az osztályzatokban. Ugyan nem szignifikáns a különbség, de a programok színvonalával talán még inkább elégedettek a 2017-es látogatók, mint a 2007-ben megkérdezett közönség (4,5-4,3). Amit biztosan mondhatunk, hogy a szervezéssel, illetve a fesztivál egészével való elégedettség nem változott az elmúlt 10 év során.

A belépők árának megítélésében ketté válik a közönség: a megkérdezettek közel fele úgy gondolja, hogy drágák a belépők (45%), és hasonló arányban vannak azok is, akik szerint „jó/elfogadható / reális / korrekt” a jegyek ára (48%). Két százalék szerint olcsó, 5 százalék pedig nem tudta megítélni.

3. A 2017-es lakossági megkérdezés eredményei, a Csabai Kolbászfesztivál társadalmi hatásai

A lakossági adatfelvétel 2017. október 20-án és 21-én, pénteken és szombaton zajlott. A kérdezők – standard kérdőívek segítségével – a város forgalmasabb helyszínein, véletlen kiválasztás módszerével kérdezték meg a békéscsabai lakosokat. A vizsgálat során összesen 305 helyi lakossal készült interjú.

3.1. A megkérdezés demográfiai jellemzői

A válaszolók 61%-a nő, 39%-a férfi volt. A megkérdezettek átlagos életkora 42 év. Végzettségüket tekintve a többség középfokú (64%) vagy felsőfokú (28%) végzettséggel rendelkezik. Az alapfokú végzettségűek aránya 6%, a még tanulmányaikat végzőké 2% volt. A megkérdezettek háromnegyede mindig is Békéscsabán lakott. Közel egyharmaduk *'imád itt élni'*, a fele ugyan szereti a várost, de úgy érzi, hogy máshol is hasonlóan jól érezné magát. A válaszolók egyötöde inkább kényszerűségből él a településen és szívesebben lakna máshol, ha a körülményei engednék. A megkérdezettek demográfiai ismérveit a 3. számú táblázat szemlélteti.

A megkérdezett csabaiak 3,6 átlag osztályzattal értékelték a fesztivál kedveltségét. Az átlag mögé nézve megtaláljuk a lelkesek és a fanyalgók táborát: lakosság egynegyede nagyon szereti a fesztivált (5-ös osztályzat), egyharmada pedig „csak” szereti (4-es osztályzat). Összesen a lakosság 57%-a adott jó vagy kiváló osztályzatot a fesztivál kedveltségére. A kifejezetten elutasítók, a fesztivált nem szeretők aránya 17% (1-es vagy 2-es osztályzat). A lakosság kb. egynegyede (27%) közömbös: nem tudta eldönteni, hogy inkább szereti, vagy

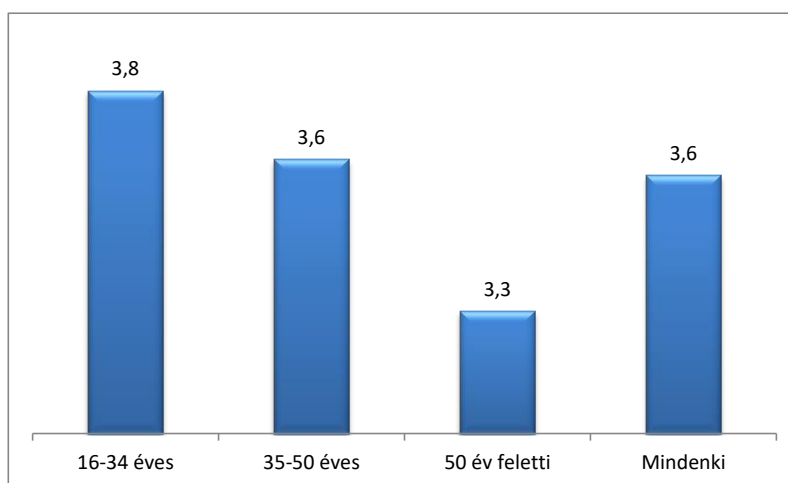
inkább nem szereti a rendezvényt (3-as osztályzat), vagy nem érdeklődik iránta. A fesztivál kedveltsége függ az életkortól; a fiatalabbak jobban kedvelik, mint az idősebbek (3,8 vs. 3,3), amely eltéréseket a 9. ábra mutatja be.

3. táblázat: A Csabai Kolbászfesztivál lakossági kérdőívének kitöltőinek demográfiai ismérvei

	Ismérv	fő	%
Nem	Nő	184	61
	Férfi	118	39
Életkor	35 év alattiak	113	37
	35-50 év közöttiek	106	35
	50-73 év közötti	83	28
	Átlagéletkor	42 év	
Iskolai végzettség	Alapfokú	18	6
	Középfokú	192	64
	Felsőfokú	87	28
	Még tanul	5	2
Mióta él Békéscsabán?	kevesebb, mint 10 éve	48	16
	több, mint tíz éve	37	10
	mindig Békéscsabán élt	227	74
Hogy érzi magát Békéscsabán?	Imádok itt élni, el sem tudnám máshol képzelni az életemet	87	28
	Szeretek itt élni, de valószínűleg máshol is jól érezném magam	151	50
	Csak azért élek itt, mert a körülményeim nem engedik, hogy változtassak, de szívesebben élnék máshol	67	22

Forrás: Saját ábra

A fesztivál kedveltsége attól is függ, hogy az adott megkérdezett mennyire szeret Békéscsabán élni: azok, akik imádják a várost, a fesztivál kedveltségére 4,4 osztályzatot adtak, akik pedig szívesebben élnének máshol, mindössze 2,8 átlagpontot. Szignifikáns különbséget találtunk a lakosság neme és iskolai végzettsége szerint is abban, hogy mennyire kedvelik a Csabai Kolbászfesztivált. A nők, a képzetebbek, illetve a régebb óta a városban élők jobban szeretik a rendezvényt, mint a férfiak, az alacsony végzettségűek, illetve a csak néhány éve (legfeljebb 10 éve) Békéscsabán élők. A fesztivál legnagyobb hívei a lokálpatrióták: akik imádnak Békéscsabán élni, azoknak a 64%-a 5-öst adott arra a kérdésre, hogy mennyire szereti a fesztivált. Ilyen magas arányban egy másik szegmensben sem találunk 5-ös osztályzatot adókat.

10. ábra: A Csabai Kolbászfesztivállal való általános elégedettség korcsoportonként

Forrás: Saját ábra

Érdeklődtünk a helyi lakosságtól arról is, hogy vajon más békéscsabai rendezvényre szoktak-e járni. A többség igen; a megkérdezettek közel ötöde általában minden rendezvényre elmegy, így nem márkahű; további 56%, bár nem mindegyikre, de egyszer-egyszer ellátogat a helyi rendezvényekre. Így elmondhatjuk, hogy összességében a békéscsabaiak háromnegyede rendszeres, de legalábbis alkalmi látogatója a helyi rendezvényeknek. A lakosság negyede nyilatkozott úgy, hogy ők nem járnak, mert nem szeretik, illetve nem érdekli őket az ilyesmi. A rendezvények iránti érdeklődés kapcsán azt láthatjuk, hogy a nők, az 50 év alattiak, a felsőfokú végzettségűek, illetve a régebben itt élő békéscsabai lokálpatrióták a helyi rendezvények leggyakoribb látogatói. Azok a békéscsabaiak, akik a legtöbb helyi rendezvényre eljárnak, túlnyomó többségben, 81%-ban a Csabai Kolbászfesztivál kedveltségére 5-ös osztályzatot, további 11%-ban 4-est adtak, vagyis több, mint 90%-uk (nagyon) szereti a rendezvényt. Mindössze 8% értékelte közepesre. Azok a békéscsabaiak, akik csak olykor vagy egyáltalán nem járnak a helyi rendezvényekre 10-15%-ban értékelték a Kolbászfesztivál kedveltségét 5-re.

4. táblázat – A Csabai Kolbászfesztivál lakossági megítélése az elégedettségfelmérés szerint a demográfiai ismérvek tükrében

		1 (%)	2 (%)	3 (%)	4 (%)	5 (%)	átlag
NEM	Nő	7	8	24	32	30	3,7
	Férfi	7	14	31	28	20	3,4
ÉLETKOR	35 év alattiak	4	9	22	37	28	3,8
	35-50 év közöttiek	6	9	29	28	27	3,6
	50-73 év közötti	12	13	30	24	21	3,3
ISKOLAI VÉGZETTSÉG	Alapfokú	22	11	17	33	17	3,1
	Középfokú	6	12	28	29	26	3,6
	Felsőfokú	6	7	28	33	26	3,7
	Még tanul	0	0	20	20	60	4,4
MIÓTA ÉL BÉKÉSCSABÁN?	kevesebb, mint 10 éve	10	19	21	33	17	3,3
	több, mint tíz éve	3	10	23	30	33	3,8
	mindig Békéscsabán élt	6	8	28	31	26	3,6
HOGY ÉRZI MAGÁT BÉKÉSCSABÁN?	Imádok itt élni, el sem tudnám máshol képzelni az életemet	0	2	17	16	64	4,4
	Szeretek itt élni, de valószínűleg máshol is jól érezném magam	6	9	31	45	10	3,4
	Csak azért élek itt, mert a körülményeim nem engedik, hogy változtassak, de szívesebben élnék máshol	16	24	30	19	10	3,6
Összes megkérdezett		7	10	27	31	26	3,6

Forrás: Saját ábra

3.2 A Csabai Kolbászfesztivál megítélése a lakosság körében

Az iránt is érdeklődtünk a lakoságtól, hogy mit gondolnak, milyen hatása van a Csabai Kolbászfesztiválnak a helyiek életére.

A kérdéskört először nyitott kérdéssel közelítettük, amikor a megkérdezettek saját szavaikkal fogalmazhatták meg véleményüket. A megkérdezett 305 lakos közül, összesen 217 fő tudott, vagy akart a kérdésre válaszolni. A válaszelemeket típusokba sorolva, a következő jellegzetes válaszokat kaptuk, amelyet a következő 14. táblázat foglal össze.

Mint láthatjuk, pozitív hatásként a válaszadók kétharmada a direkt anyagi hasznot emelte ki: a fesztivál bevételt jelent a lakosok, illetve a város számára is. A turizmus fellendülését, valamint a hírnév és az ismertség növekedését említő válaszok (egyaránt 24%), indirekt módon szintén az anyagi haszonra utalnak, hiszen mind a turizmus mind az ismertség (a városé, ill. a csabai kolbász és egyéb termékeké, beleértve a városimázst és márkaismertséget) növekedése anyagi hasznot, bevételt indukál a helyiek számára. A kulturális élet felpezsdülését, illetve a

fesztivál kínálta szórakozási lehetőségeket azonban csak kevesen említették. A legtöbb válaszelem azonban a negatív hatásokat sorolja: a városba érkező sok látogató közlekedési káoszt, zsúfoltságot eredményez (1). A forgalom növekedése, de a koncertek is zajosak (2), van, akiket ez zavar.

5. táblázat: *A Csabai Kolbászfesztivál pozitív és negatív hatásai a lakosság szerint (n=217)*

	Említési gyakoriság (%)
bevétel, pénz	65
turizmus fellendülése	24
hírnév, ismertség	24
tömeg, sok látogató, sok idegen	13
zaj	11
közlekedési káosz, sok autó, zsúfoltság, nincs parkoló, nehéz közlekedni	9
kulturális élet, szórakozásai lehetőség	4
tele vannak a szállodák	2

Forrás: Saját ábra

A fejlesztési pontokra koncentrálnak megkérdeztük a helyiektől, hogy milyen programokat hiányolnak a fesztiválról, és azt is, hogy „*Min kellene javítania a Csabai Kolbászfesztivál szervezőinek, hogy az itt élőknek kevesebb problémája, és még több öröme legyen a rendezvénnyel kapcsolatban?*”. Az első kérdésre a megkérdezett lakosság 27%-a (85 fő) válaszolt. A válaszolók többsége növelné a nyugodtabb, családiasabb programok számát: több gyerekprogramot (42%), színesebb délutáni, napközbeni programkínálatot (27%), illetve olyan nyugodtabb, csendesebb helyszínt (teaház vagy klubhelyiséget) szeretnének, ahol kellemes zene megy, de akár beszélgetni is lehet. A csendesebb fesztiválra vágyók közé tartozhat az a néhány lakos is (2%), akik komolyzenét hallgatnának a fesztiválon. A tömegigényeknek megfelelően, a komolyzenét igénylőknél jóval többen vannak, akik inkább a rockzenei koncertek számát szaporítanák (14%). Jóval kevesebben (7%) a kirakodóvásárt, a népművészeti programokat, több kézműves foglalkozást szeretnének; említést érdemel továbbá (4%) a több minőségi ital és étel kínálat kialakítása is. A javítani valókra vonatkozó kérdésre a megkérdezettek közel fele, 143 fő válaszolt. Többségük (60%) a közlekedési problémákat említette, szerintük a fesztivál idején közlekedési káosz uralkodik, útlezárások nehezítik a

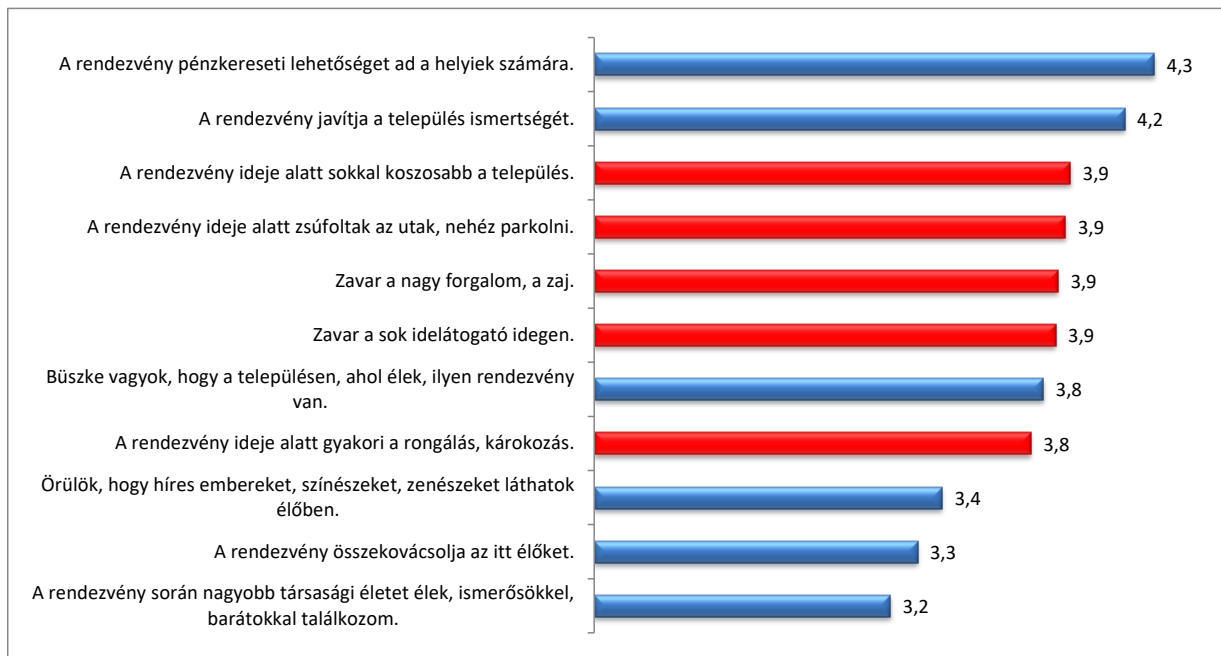
forgalmat, kevés a parkoló hely, vagyis jobban át kellene gondolni a közlekedést, szervezettebbé kellene tenni a parkolást.

A nyitott kérdések után, zárt kérdésekkel is teszteltük a lakosság véleményét a fesztivál lehetséges pozitív és negatív következményeiről. Legtöbben a pénzkereseti lehetőséget, illetve a Békéscsaba ismertségének növekedését említették pozitívként, 4,3 ill. 4,2 átlagosztályzattal.

A Budapesti Gazdasági Egyetem jelen kutatássorozata keretében elvégzett fesztivál vizsgálatok közül a kolbászfesztivállal kapcsolatban foglalmaztak meg a legtöbben negatív véleményeket, illetve ezzel párhuzamosan, a legkevesebben számoltak be a rendezvény pozitív hatásairól. A következő összefoglaló ábrán pirossal jelöltük a negatív, és kézzel a pozitív hatásokat jelző állításokat. Minden más fesztiválnál az utolsó helyen álltak a negatív hatások (kevesebben értettek egyet a különböző negatív hatások meglétével), és szinte mindegyik pozitív hatás magasabb pontszámot kapott (többen értettek egyet a pozitív hatások meglétével), mint bármelyik negatív. Az is egyedülálló, hogy a pozitív hatásokat a gazdasági hatás (pénzkereseti lehetőség) vezesse. Más fesztiváloknál általában a büszkeség, és az ismertség növekedés a vezető a rangsorokban. A pozitív és negatív hatásokat a *11. ábra* foglalja össze.

Mint az az ábráról is megállapítható, a helyi lakosság nagyobb hányada észleli a fesztivál egy vagy többféle negatív hatását, mint a pozitívakat: a megkérdezett lakosság 44%-a mind az ötféle negatív hatást említette (4-5 osztályzatot adott), míg mind az ötféle pozitív hatást 20%-nál kevesebben. A kutatócsoport eddig mért más fesztiváljainál nem talákoztunk hasonló jelenséggel, sőt megfordítva, a lakosság nagyobb része említett pozitív, mint negatív hatásokat. Úgy tűnik, hogy a helyiek többsége számára zavaró a sok idegen és a fesztivállal járó kényelmetlenség valamelyike vagy mindegyike: a nagy forgalom, a zaj, a kosz és a rongálások.

11. ábra: A Csabai Kolbászfesztivál pozitív és negatív hatásai, előre meghatározott szempontrendszer alapján⁸

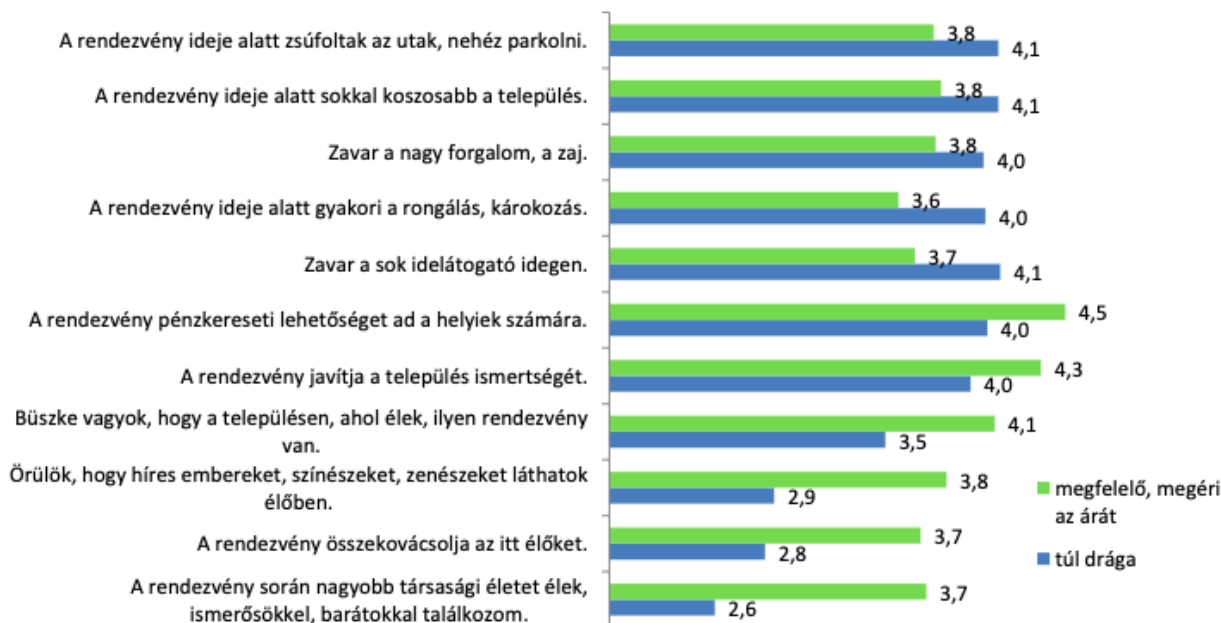

Forrás: Saját ábra

Az elégedetlenség más területeken is megjelenik. A lakosság közel fele (45%) drágállja a belépők árát, de valamivel többen (55%) elfogadhatónak tartják azt. A fesztiválon vásárolható termékek árait is valamivel többen tartják elfogadhatónak, mint drágának (44% illetve 40%). Ha a fesztivál kedveltségét az árakról alkotott vélemények alapján vizsgáljuk meg, beigazolódik a feltételezésünk, hogy az elégedetlenség összefügg az árak megítélésével; akik drágállják a belépőt illetve a „*helyben kínált ételek*” árát, azok a fesztivállal kapcsolatos pozitív érzésekre sokkal alacsonyabb, és a negatív hatásokra sokkal magasabb átlagosztályzatot adtak, míg azok, akik az árakat megfelelőnek, elfogadhatónak tartják, azok épp fordítva: a pozitív hatásokat magasabbra, míg a negatívokat alacsonyabbra értékelték.

⁸ Ezen vizsgálat során a táblázatban meghatározott tényezőket előre meghatároztuk, amelyeket a válaszadóknak egy egytől ötig terjedő skálán kellett értékelniük, ahol az egy a nem jellemző, az öt pedig az abszolút jellemző tulajdonságokat és tényezőket takarta.

12. ábra: A Csabai Kolbászfesztivál pozitív és negatív hatásai, előre meghatározott szempontrendszer alapján

Forrás: Saját ábra

4. Gazdasági hatások elemzése

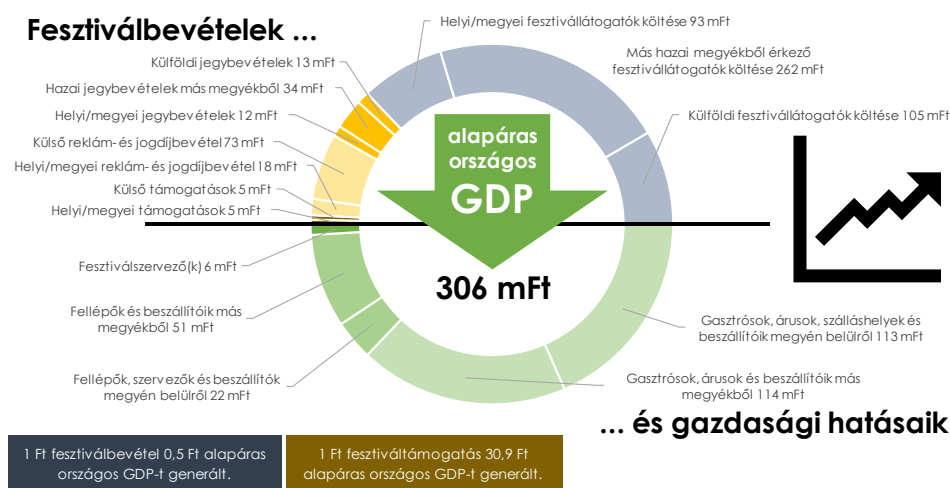
A fesztiválok mellett, hogy a helyi közösségeket erősítik, gazdasági szereplők is, ezért támogatásukat a gazdaságba és a (helyi) társadalomba való befektetésként fogjuk fel. A fesztiválokön elérhető termékek és szolgáltatások mögött bonyolult gazdasági kapcsolatok húzódnak. A fesztivál összes üzleti partnere több, másik gazdasági ágazat szereplőivel kerülnek vevő/eladó viszonyba. A következő számítások során nem csak a közvetlen, de az ún. közvetett (indirekt) hatásokat is figyelembe vettük.

A 2017. évi Csabai Kolbászfesztivál megvalósítása – a fesztivál szervező információi alapján – összesen 160 millió forintból történt, amiből 73 millió forint a külső reklám-, és jogdíjbevétel; 59 millió forint jegybevétel – amelynek megoszlása 34 millió forint hazai jegyértékesítés más megyéből érkezők részére, 13 millió forint a határon túliak által megvásárolt jegyekből származó bevétel, további 12 millió Ft pedig a helyiek jegyekre és bérletekre elköltött pénzmennyiségét jelöli –; 18 millió forint származik a helyi és megyei reklám, valamint jogdíjbevételekből, és 5-5 millió forint a helyi/megyei, valamint külsős támogatók részéről. A fesztivál közönsége – a helyszíni adatfelvételünk szerint – összesen 460

millió forintot költött a fesztiválhoz kapcsolódóan (utazásra, ételre, italra, szállásra, ajándékokra, különböző fesztiválon kívüli programokra). A fesztivál megrendezése tehát összesen 620 millió Ft elköltését generálta. Kérdésünk, hogy ez az összeg, hogy kerül be a nemzetgazdaság vérkeringésébe, milyen hozzáadott értéket, foglalkoztatást és adóbevételt eredményez?

A Csabai Kolbászfesztivál összesen, hozzávetőlegesen 306 millió forinttal járul hozzá a GDP-hez; a 620 millió Ft fesztiválbevétel minden egy forintja 0,5 Ft alaparas országos GDP-t, a 10 millió Ft fesztiváltámogatás minden egy forintja pedig 30,9 Ft alaparas országos GDP-t generál.

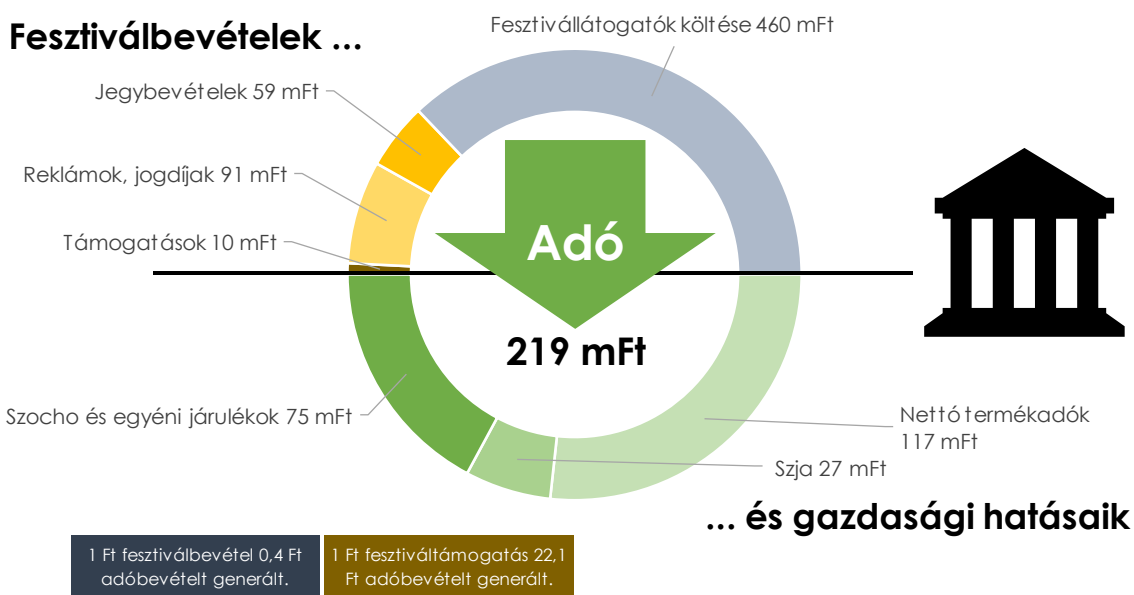
13. ábra: A Csabai Kolbászfesztivál GDP hatása

Forrás: Saját ábra

A Csabai Kolbászfesztivál a tovagyrúzó hatásokat is beszámítva, összesen 219 millió Ft adóbevételt „termel”, amiből 117 millió Ft termékadó, 75 millió Ft szociális hozzájárulás és egyéni járulékok, valamint 27 millió Ft SZJA formájában kerül a központi költségvetéshez, vagyis minden forint fesztiválbevételre 0,4 Ft adóbevétel jut. Ha csak a fesztivál támogatásával, a 10 millió Ft-tal számolunk, akkor 1 Ft fesztiváltámogatás 22,1 Ft adóbevételt generál.

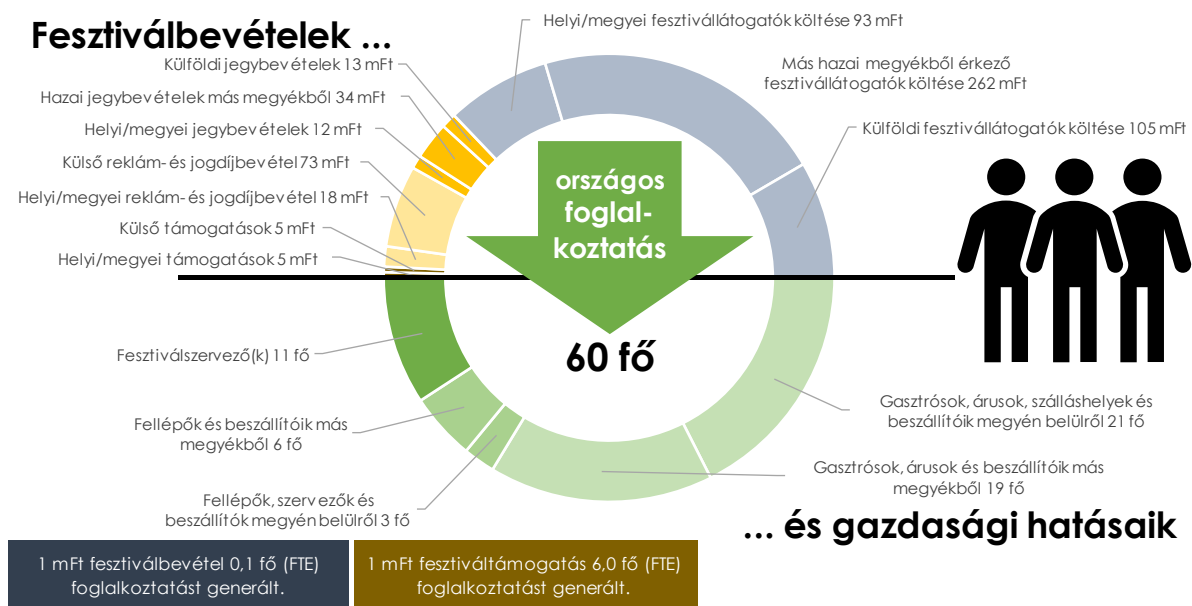
14. ábra: A Csabai Kolbászfesztivál GDP hatása

Forrás: Saját ábra

A Csabai Kolbászfesztivál lebonyolítása (előkészítése, megrendezése és utómunkálatai) során 11 főnek megfelelő létszámot foglalkoztatott teljes időben. E mutatónál is figyelembe véve mind a közvetlen, mind a közvetett hatásokat, becsléseink szerint, nemzetgazdasági szinten, 60 fő foglalkoztatását jelenti a Csabai Kolbászfesztivál esetén. Ez egyben azt is jelenti, hogy 10 millió Ft fesztiválbevétel 1 fő teljes időben való foglalkoztatását generálja. Ugyanezt a mutatót csak a támogatásokra számítva 6 fő/millió Ft eredményt kapunk.

15. ábra: A Csabai Kolbászfesztivál foglalkoztatási hatása

Forrás: Saját ábra

5. Összegzés, jövőbeni fejlesztési irányok

A Csabai Kolbászfesztivál megítélése vegyes a lakosok körében: a megkérdezettek közel fele szereti, másik fele viszont nem szereti, vagy közömbös a település egyik szimbolikus és hagyományos rendezvénye iránt. A fesztivál fő pozitívumának az anyagi előnyöket tartják a helyi lakosok: a fesztivál mind a városnak, mind a lakosok egy részének bevételt jelent. Hozzájárul véleményük szerint a városimázs és településmárka kialakításához, fenntartásához. A fesztivállal járó felfordulást azonban sokan nem szeretik, a sok idegen, a zaj és főleg a közlekedési problémákból adódó zsúfoltság megterhelő a csabaiaknak. Sokan a fesztivál elanyagiasodása miatt elutasítóak, mind a belépőket, mind a fesztivál helyszínén vásárolható termékeket drágállják, amelyek ára az elmúlt években folyamatos növekedést mutat.

A fesztivált leginkább a helyi lokálpatrióták fogadják szeretettel, büszkék a városukra, örülnek, hogy sok idegen látogat el hozzájuk. A legkritikusabb tömeg is az 50+-os korosztályból kerül ki. A legjobb véleménnyel, a nők, a magasabb képzettséggel rendelkezők és a legalább 20 éve a városban élők rendelkeznek, míg a fesztivállal szemben leginkább a férfiak, az alacsonyabb végzettségűek és a csak néhány éve a településen élők vélekednek negatívan.

Az igények a családi jelleg erősödése mentén merülnek fel: sokan örülnének a kedvezményes családi belépőknek, és több nyugodtabb, család- és gyerekbarát programnak. A helyi lakosok nagy része fontosnak tartja a közlekedési problémák kezelését is: mint említik, az útlezárások és terelések, a nehéz parkolóhely megtalálás forgalmi dugókat és meghosszabbított utazási időt eredményez.

A lakosság viszonylagos negatív társadalmi megítélése mellett a fesztivál közönsége – amely, mint láthattuk jelentős részben nem a békéscsabaiakból tevődik ki – viszonylag elégedett a fesztivál egészével. Fő erősségként a jó hangulatot emelik ki, kedvenc programként az ételkóstolókat és a zenei koncerteket nevezik meg. A viszonylagos elégedettség mellett azonban a közönség is fogalmaz meg kritikát: drágának találják a fesztiválbelépőt, illetve furcsállják, hogy bizonyos higiéniai szolgáltatásokat ez nem foglal magában. Kívülről tekintve úgy ítélik meg, összességében a fesztivál pozitívan érinti a helyieket.

Abból kifolyólag, hogy a fesztivál megosztottságot vált ki a lakosság körében, érdemes lenne a fesztiválszervezőknek átgondolni, hogyan lehetne a rendezvényt a helyiek számára is szerethetővé tenni, milyen területeken szükséges a helyi lakosok és a fesztiválszervezők közötti együttműködés és érdekegyeztetés a zökkenőmentes lebonyolítás és a kölcsönös elégedettség, a win-win szituáció elérése érdekében. Ennek érdekében szükség van a rendszeres, társadalmi- és környezeti hatásokat felmérő lakossági megkérdezésekre, valamint a szervezők és az önkormányzat részéről érthető és nyílt kommunikációra, melyek segítségével rávilágítanak, milyen érvek szólnak a fesztivál megvalósítása, a hagyomány fenntartása mellett. Mint láthattuk, a fesztivál munkalehetőséget, valamint (adó) bevételi lehetőséget is biztosít. A programkínálatra érkezett észrevételekhez kapcsolódóan előrelépést jelenthet a célcsoportok újra definiálása, valamint az egyes csoportokhoz tartozó elvárások beazonosítása is.

6. Források

A Csabai Kolbászfesztivál története – Elérhető: www.csabaikolbaszfesztival.hu, letöltés dátuma: 2019. december 10.

Magyar Fesztivál Regisztráció és minősítő Program:

http://www.fesztivalregisztracio.hu/index.php?list_from=0&order_column_number=2&order_type=desc&search_string=p%C3%A1pa&modul=minositett Letöltés dátuma: 2019. december 3.